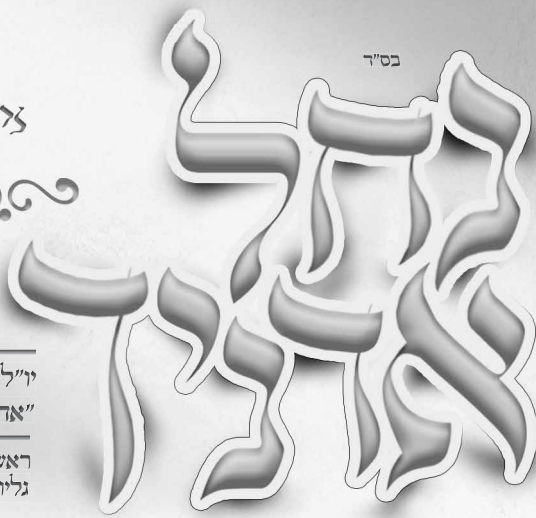

להנהלת נועם תורה וחסידי
מנדר היוצא מערך

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא

ראש השנה ושבת שובה - האיזו תשפ"ה
גליון רע"ד

נחל קדומים

מעין נובע במשנת כ"ק מרן רבנו"ק ז"ע

בתוך עמי אנכי יושבת

יודעים ומפורסמים דבריו הק' של הרה"ק הר"ר בונים מפשיסחא זי"ע א, באיגרתו לקראת הימים הנוראים וזה לשון קדשו: כתיב (ירמיה' ל"א ב) "מרחוק ה' נראה לי, וכתיב (מלכים ב' ד' י"ג) "בתוך עמי אנכי יושבת", וזה סוד ראש השנה." ע"כ לה"ק.

ובהרבה ספרים הק' האריכו לבאר דברי קודש אלו, שהעיקר והסוד ברה"ה הוא להיות נכלל בתוך כלל ישראל. וזה לשון הזהר הק' שהוא מקור מים חיים לדבריו של הר"ר בונים זי"ע א (בשלה מ"ד) "ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. מאי קאמרת. אלא בשעתא (נ"א בזמנא) דדינא תליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודו, ולא יתרשים לעילא, ולא ישתמודעון ביה בלחודו, דהא בזמנא (אחרת) דדינא תליא בעלמא, אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו, אף על גב דזכאין אינון, אינון אתפסן בקדמיתא. ועל דא, לא לבעי ליה לאיניש, לאתפרשא מבין עמא לעלם, דבכל זמנא רחמי דקודשא בריך הוא על עמא כלהו כחד (ולא לבעי ליה לאיניש לאתפרש מן עמא לעלם) ובגיני כך אמרה, בתוך עמי אנכי יושבת, ולא בעינא לאתפרשא מנייהו, כמה דעבדנא עד יומא דין.

[ביאור: ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. מה אמרה אלא בשעה שהדין תלוי בעולם, שלא יפרד אדם לבדו, ולא יהיה רשום למעלה ולא יכירו אותו לבדו, שהרי בזמן שהדין תלוי בעולם, אותם שרשומים ונודעים לבדם - אף על גב שהם צדיקים, הם נתפסים בראשונה. ועל כך לא צריך לאדם להפרד מן העם לעולם, שבכל זמן רחמי הקדוש ברוך הוא על העם כלם כאחד. ולכן אמרה בתוך עמי אנכי יושבת, ולא רוצה להפרד מהם, כמו שעשיתי עד היום הזה.]

ובספה"ק ערבי נחל מאריך בענין זה ונעתק גרגרים מלשונו הק': "במדרש הביאו המפרשים אתם נצבים היום בראש השנה, ויש לדקדק מה ענין ראש השנה לזה, ופירש בתולדות יעקב יוסף על זה ואבארהו בתוספת נופך, דהנה ארז"ל (ירושלמי נדרים ט' ה"ד) ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, והוא מצות עשה שיהיה אחדות ושלוש בישראל, וכי ויש עוד סגולה אל האחדות בימים הללו שע"ז נזכר בדין בבית דין של מעלה בימי הדין, וכי, עכשיו שהוא מצד הסגולה לזכות בדין.

והנה תיבת כולכם מורה יש אחדות וכולם בלב אחד, וכי ולזה אמר 'אתם נצבים היום' בראש השנה, רצונו לומר שיהיה לכם תקומה, [כדברי מדרש אגדה שהביא רש"י ז"ל נצבים היינו תקומה] בראש השנה בדין אם יהיה 'כולכם לפני ה' אלקיכם, ר"ל שתהיו באחדות'. ע"כ מקצת מלשון קדשו.

וכן מובא בספה"ק **תשואות חן** (להרה"ק ר' גדליה מליץ זי"ע א), וזה לשון קדשו: "אך המכוון הוא ע"ד הנזכר שהתקוע הוא בסוד הדעת, המייחד את העולם וממתיק הדינים מעליהם. ולזה תקנו שאחד יתקע וכולן ישמעו, כדי שיבואו לידי אחדות, וזה הוא ג"כ שמברך בנוסח 'לשמעו', פי' שע"י שהוא יתקע וכולם ישמעו יתייחדו, והוא מלשון 'וישמע שאול את העם', (שמואל א' ט"ו ד) ולזה אין תוקעין בשבת, כי שבת הוא סוד האחדות כנזכר בזהר "דאתאחדת ברזא

דאחד", וכיון שהוא סוד האחדות שהוא הדעת נזכר, ממילא יומתק הדין ואין צריכין לתקיעת שופר, ומה שתוקעין במקדש משום דבמקדש עבודה זוחה שבת, והואיל ונדחה שבת מפני עבודה הוצרכו לתקיעת שופר." ע"כ לשון קדשו.

ומהרבה צדיקים מובא בכמה לשונות פי' הפסוק "עלה אלוקים בתרועה ה' בקול שופר", (תהילים מ"ו ו) **מהרבי מלובלין** זי"ע א מובא בזה"ל: "אלה"ם הוא מדת הדין, וה' הוא רחמים, ואמר הכתוב עלה אלקים בתרועה, באותו הריעות אשר אחד אומר לחבירו בליל ראש השנה "גוט יום טוב ולשנה טובה תכתב", בזה עלה המדת הדין מעל כסא הדין, וה' היינו לישיב על כסא רחמים, הוא בקול שופר." עכ"ל"ק.

כח האחדות בראש השנה. בראש השנה מתאחדים כלל ישראל יחדיו, וכמו שאמרה השונמית לאלישע "בתוך עמי אנכי יושבת". ותקיעת שופר מרמז ג"כ לענין האחדות, וכמ"ש **אמו"ר** זי"ע בשם ספה"ק **אור לשמים** (פ' בתעלתך - ע"י נחל יצחק שם), עה"פ "ואם באחת יתקעו", שאם ישראל יתקעו כך זה בזה באחדות גמורה יקרו את הגאולה ע"ז. נמצא שתקיעתה הוא לשון אחדות. וכן תרועה, הוא מלשון רעות ואחווה. כי בכח האחדות ממתיקין את הדין בשורשן וממשיכין השראת השכינה, וכמ"ש "ד' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו", שכאשר ישראל ברעות ואחדות, אז מלכותו עליהם, וכ"כ "יהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל", אימתי מלכותו עליהם כששבטי ישראל הם יחדיו. ואכן "תרועה" בגמט' "ובאחדות גמורה".

(נזר דוד - ראש השנה)

ובספר הק' רמתים צופים כתוב בדומה לזה בזה"ל: "מה שאמר כ"ק אדמו"ר ז"ל **מלענטשנא** קודם תקיעת שופר בבכייה רבה וצעקת הלב, שיהיו כלם באחדות. ואמר עלה אלקים בשופר כו' שמדת הדין מתעלה מהם ולא יחול ח"ו על על ישראל כלל, ובמה בתרועה ברירות וחבורה אחת. יהיו הדינים מתמתקים בשרשם, ע"כ דברים הקדושים." עכ"ל"ק.

ובספה"ק תורת אמת (להרה"ק ר' ליבא אייגר מלובלין זי"ע א) מבאר עפ"ז מה שאנו מתפללים בראש השנה וזה לשון קדשו: "הנה כל התפלות אומרים בלשון רבים, שנהיה לראש, שיכרתו שונאינו, שירבו זכותינו, שתחדש עלינו, כי עיקר הבטחון שנוזכר במדרש (טור סי' תפ"א) בשם המודש ע"י מו"ר דברים ב' ט"ו וכו' וישמעל' ר"ה פ"א ה"א) 'בטוחים שיעשה להם נס', ובמה היא הבטחון מאחר שכל יחיד יודע בנפשו מיעוט ערכו, רק שעיקר הבטחון הוא כי בוודאי יש בהכלל אנשים צדיקים שיכולים לעמוד במשפט להוציא לצדק משפטם ועי"ז נושעו כולנו בכלל מאחר שכולנו נכללים כאחד, וכי ולטעם זה ההלכה בגמ' שבכל השנה מוציא הש"ץ רק את שאינו בקי, וזולת בימים האלו מוציא גם את הבקי כשאינו בקי, כי בזה הזמן אין בטוחות לשום אדם בפני עצמו שיהיה הוא בקי, רק להתפלל בתפלת הציבור", ע"כ לשון קדשו.

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של הנה"ח ר' זרח רחוטל שליט"א

"כדי שתמליכוני עליכם בשופר" ענין תקיעת שופר לגלות הרצון הפנימי באמת

ביאור ההמלכה בשופר

על דברי הגמ' הק' ברה"ה (דף ט"ז ע"א) אמרו לפני מלכות זכרונות ושופרות, מלכות כדי שתמליכוני עליכם, וזכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני טובה, ובמה בשופר. ומדייק הגה"ק **מצאנו** זי"ע בספה"ק דברי חיים שכתוב בגמ' ובמה בשופר, ולא אמרו שופרות - כדי וכו', כמו שאמרו במלכות וזכרונות. ולכאורה מה השייכות בין מלכויות דוקא לשופר. ועוד שואל הגה"ק **מצאנו** זי"ע ע"פ מש"כ חז"ל "אשרי העם יודעי תרועה", ואח"ל וכי אומות העולם אין יודעים להריע, והלא כמה קרנות יש להם כמה שופרות וחוצצות יש להם, אלא שבני ישראל יודעים לפתות את בוראם בתרועה, ועומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים ע"כ. ויש להבין מה היא אותה ידיעה המיוחדת לכלל ישראל בתרועה.

עוד צ"ע ממה שמבואר בגמ' שנספקו במהות התרועה האם הוא גניחה כשברים, או יללה בתרועה, או שניהם כאחד, שברים ותרועה, וכי לא להנסס לספיקות עושים גם גינוחי גניח בפני עצמו [שברים] וגם ילולי ליל בפנ"ע [תרועה] וגם ביחד [שברים תרועה], כי כן דרך אדם כששומע איזה אסון ח"ו, תחילה הוא מתאנח וגונח כשברים ורק אחר"כ מילל בתרועה. **ופלא גדול יש כאן** שהרי אנו עושים ברה"ה ענינים רבים רבים **ליסמינא טבא** שבליל ר"ה אוכלים תפוח בדבש, וראש כבש או דג שנהיה לראש ולא לזנב, ולא אוכלים דברים חמוצים ומרים, וא"כ איך יתכן שדוקא כאשר מגיע העת רצון הגדול ביותר בשעת תקיעת שופר, שם יש ענין שהעבודה הזו של התרועה תהיה חיקוי לאדם שבוכה כששומע שר"ל קרה לו אסון קשה כמו לאם סיסרא. והרי כל זה הוא הרי ממש להיפך מהסימינא טבא שכ"כ מקפידים על זה ברה"ה.

ברה"ה מתגלה הרצון הפנימי

וכי להבין את ביאורו הנפלא של הגה"ק **מצאנו** זי"ע נקדים מה שמבואר ביוקר"ר (פ"א ד) על דברי הע"ה "לדוד השם אורי וישען, אורי ברה"ה וישען ביה"כ", וצריך להבין מה השייכות **אור** לרה"ה. ומבואר בספרים שכידוע האור הקדום של שבעת הימים הראשונים של הבריאה גנוג לצדיקים, וכמ"ש "אור זרוע לצדיק" "צדקתם תצהיר כאור שבעת הימים". והנה לכל יהודי יש נקודה פנימית בנפש שבו צדיק שהחטא אינו מגיע לשם ואינה נפגמת ממנו. ובנקודה זו הוא זוכה לאותו אור הגנוג לצדיקים. אלא שבשאר ימות השנה, כל ענין זה מסותר מאד מחמת פגם הגוף מחטא עץ הדעת, שאדה"ר נכשל בו בשעה העשירית שנברא, כמובא בסנהדרין ל"ח ע"ב. ועי"ז נגרם שאותה נקודת צדיק תהיה נסתרת ולא תאיר החוצה.

אבל כיון שברה"ה הראשון בעולם עד השעה העשירית היה היום היחיד שעמד בו אדה"ר עדיין בשלימות מדרגתו העליונה, לכן ברה"ה בכל שנה כאשר מתחדשת שוב הבריאה, ובפרט מתחדשת חיות האדם בזמן תקיעת שופר שבא ע"י כח הנשימה מעומק נפש האדם. ומובא אזי העבודה בשופר שבו מקיים

המשך בעמוד ב' <<<

תפילה "פשוטה"?

ביהמ"ד היה מלא מפה אל פה. דומית הוד שררה בו, דומיה נעלה ומליאת משמעות, שהופרה רק מפעם לפעם באנחה עמומה מליבו של עובד ה' שמעביר נגד עיניו את השנה החולפת ובליבו תקוה לשנה טובה ונעלית יותר. תפילת מנחה אחרונה של השנה בצל הרה"ק ר' מנחם נחום מטשערנאביל, המאור עיניים.

מודעת זאת מספרי חסידים ויראים, על שגב מעלת תפילת מנחה האחרונה של השנה, אשר בכח תפילה זאת להעלות ולתקן כל התפילות של כל השנה אשר לא היו כדעבי, כאשר יכון בתפילה זאת כראוי וברעותא דליבא תליא מילתא.

בחצר המאור עיניים ה'ייתה תפילה זאת מרכז גדול בתפילות ירח האיתנים, המאור עיניים עבר לפני התיבה בתפילה נעלית זו, והתפלל בקולי קולות ובהתלהבות נוראה, והעלה עמו את כל הקהל למדרגות גבוהות למאד.

בין כל הנוכחים היה גם חתנו של הרבי ה"ה הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביט, שזכה אף הוא להיות בכנישתא זו בצל חותנו הגדול המאור עיניים.

המאור עיניים סיים את הקדיש אחר 'אשרי', ותפילת הלחש החלה. המאור עיניים נראה היה כעומד על גחלים לחשות, כולו בוער באש התלהבות התפילה, אך לפתע הרגיש הרה"ק ר' שלום נפילת המוחין גדולה מאד.

הוא ניסה לכוון את הכוונות והייחודים לחזור למוחין גדולות שהיה לו מקודם, אך הדבר לא עלה בידו. הוא ניסה להתרכז ולהתבונן בגדולת ה' ובשגב וקדושת הזמן לעורר לבו לאהבתו ית', אך שום דבר לא הועיל. אפילו פירוש המילות לא הצליח לכוון.

אחר שניסה בכה וניסה בכה, אחר מלחמות גדולות ועצמות הצליח לסיים את תפילת הלחש כאשר בקושי עלה בידו לכוון את פירוש המילות כאדם פשוט ביותר. לבו היה נשבר בקרבו עד מאד. הוא הרגיש חשיכה גדולה בעצם הימים המאירים והנעלים.

אחר התפילה עברו הקהל את פני הקודש להתברך בשנה טובה ומתוקה ובברכת החג. רבי שלום עמד אף הוא בין הבאים. הוא היה מהורהר תפוס מחשבות, ופניו היו נפולות. "גוט יום טוב ר' שלום" - קידמו המאור עיניים בשמחה ובצהלה גלויה. "לשנה טובה תיכתב ותיחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום".

"דע לך" - המתיק המאור עיניים סוד, "תפילת המנחה שלך בקעה ריקעים והרעישה תבל ומלואה, כמה אלפי נשמות נידחות מצאו את תיקונם ועלו מעלה מעלה בתפילת המנחה שלך..."

"הפרה שעלתה לשמים"

ועתה היא מתהפכת מרע לטוב ונכללת בקדושה על ידי כוח נפש החיונית הנגדל ממנה שנתלבש באותיות אלו או בעשיה זו אשר (המצוה) הן הן פנימיות רצונו יתברך בלי שום הסתר פנים וחיותו נכלל גם כן באין סוף ב"ה שהוא רצונו יתברך ונחיותו נכלל ועולה גם כן כוח נפש החיונית".

"העולה לנו מתוך הדברים, שכל מה שגורם למצווה שתבוא, מתעלה ונכלל בקדושה. נתבונן איפוא. האדם מקיים מצווה, והוא מקיימה על ידי כוחות הנפש החיונית. וכוחות הנפש החיונית באו מן הדם, אשר הוא נוצר על ידי מאכל ומשתה. ונמשיך עוד, מהיכן נובעים המאכל והמשתה מהקרקע ומהחרישה ומשאר כל הפעולות השייכים לזה. נמצא שכל מה שמסובב וגורם לפעולת המצווה נתעלה לקדושה. כך גם השולחן והכסא והבית של מצווה, הכל "עולה לשמים" כאשר האדם מקיים את מצוות השם.

"אכן", אומר פנחס'ל, "נתבאר איפוא שכל מה ש"קשור" למעשה המצווה מתעלה לקדושה. אבל אין נתעלה "כל העולם כולו" לקדושה ע"י עבודתו? הרי מן ההכרח שיש בקצה העולם דברים ואנשים שאין להם שום שייכות למעשה המצווה שאני מקיים פה בשטעטל".

"לכן אומר הרבי", ממשיך ר' לייב לקרוא ומרים את בתי עיניו בעיון. "ועל ידי זה תעלה גם כן כללות קליפת נוגה שהיא כללות החיות של עולם הזה הגשמי והחומרי". בדיוק זה מה שמתרץ הרבי, שעל ידי מעשה המצווה מעלים את "כללות קליפת נוגה", דהיינו כל הדברים הגשמיים הקיימים פה בעולם השייכים לקליפת נוגה. כי אם נתבונן נראה שבסוף כל המהלך, לכל דבר בעולם נמצא איזה שייכות לקדושה. כי כיצד יכל האדם לקיים את מצוות ד' מינים אם לא זרעו את האילן במחרישה, אשר נוצר מברזל כך שכל הברזל שבעולם נתעלה, וכן הלאה נמצא בכל דבר שבסוף יש לו איזה שייכות לקדושה. כי כל מצווה כדי לקיימה היו נצרכים לאין ספור דברים גשמיים כדי שיצא בסוף לפועל".

"ושמעתיה פעם אומרים משמו של הרבי שאמר בשם הבעל שם טוב", מסבר ר' לייב את האוזן, "שהיה איזה מלחמה שבע שנים בין שני גוים, שבהם כמובן השתמשו בהרבה סוגי "תרועות מלחמה" למיניהם. והכל היה כדי שיתברר מתוך מלחמתם איזה ניגון שעמו יעבוד הצדיק את השי"ת. נמצא שכל המלחמה שנתארכה, הכל היה כדי שיוכל הצדיק לעבוד את השם. נמצא שגם זה נתעלה לקדושה".

"נמצא", מסכם ר' לייב, "שע"י עבודתנו אנו זוכים באמת להמליך את הקב"ה על כל העולם כולו ממש, ולהעלות את הכל ממש לקדושה. ובוודאי שכאשר יהודי יתבונן בזה כאשר הוא ניגש לעבודת השם, התלהבות ואש חדשה תבער בקרבו בעבודת בוראו, השם יזכנו".

הארה

ע"י מעשה המצוות נתעלה "כל העולם כולו" לקדושה, כי כל העולם כולו ממש מסובב וקשור באיזה צורה למעשה המצווה. וכך זוכה היהודי להעלות את כל העולם כולו מקליפת נוגה אל הקדושה.

אור שבעת הימים זרח בבית הצנוע. הבית שכל המעלות שבעולם שררו בו בריוח מלבד הפרוטה שמעולם לא הייתה מצויה. הרה"ק רבי מאיר'ל מפרימשלאן אשר ישב על התורה ועל העבודה מעולם לא דאג מה יאכל, תדיר היה נושא עיניו לאביו שבשמים ועליו היה משליך את יתבו ככתוב כי אין מחסור ליראיו. פרה אחת, יחידה, היתה בביתו ממנה דאגה הרבנית להביא מעט טרף לכלכלת הבית. יום אחד לא בהיר במיוחד, יצאה הרבנית אל החצר ליתן מעט חציר לפרה, והנה שוד ושבר, הפרה איננה. בקול ענות חלושה כשלה הביתה ואמרה לבעלה, הפרה איננה ואני אנה אני באה... הרבי אשר ידע את הסוד, כי הפרה לא נעלמה לשום מקום, אלא הוא בכבודו ובעצמו נטלה אל השוחט וחילק מבשרה להחיות משפחה עניה מישראל, חיך ואמר, "הפרה לא הלכה, הפרה לא מתה, אלא הפרה עלתה לשמים..."

---ישב לו פנחס'ל, ומחשבותיו משוטטות בעבודה הגדולה אשר לה זכו בני קל חי - להעלות לקדושה דברים גשמיים וארציים, לקחת פרה ולהעלותה לשמי שמים, לקחת אתרוג, כמה מטבעות, ולעשות מהם עטרה למלך מלכי המלכים. ועוד לומר שזה תכלית בריאת כל העולמות, לעשות לו דירה בתחתונים, אה... מי מילל...

"אם כן", יצא מפי החבורה, "כאשר אנו עומדים ואומרים 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך', ואנו ממליכים את השי"ת על כל העולמות, נאמר לעצמנו שהדבר תלוי בדינו. כי על ידי עבודתנו אנו ממששים את שכינתו ית' בתחתונים על כל הנבראים ואף על הדומם".

"כעת נראה", פותח ר' לייב את ספר התניא במקום שעצרו בפרק ל"ז, "שעל ידי שיהודי מקיים את מצוות השם, לא זו בלבד שהוא מעלה את החפצא של מצווה ומעלהו לקדושה, ולא רק את הגברא המקיים את המצווה עם כוחות נפשו הבהמית - שאותם הוא זוכה להוציא מקליפת נוגה ולהעלותם לקדושה, אלא את כל העולם כולו זוכה היהודי להעלות לקדושה ע"י עבודתו בתחתונים".

"כיצד זה פועל?" שואל פנחס'ל ומוסיף, "זאת הבנתו שכאשר אדם מקיים מצווה עם איזה "חפץ" הרי הוא מעלה את חפץ זה לקדושה. כמו"כ עם כוחותיו אשר עמם קיים את המצווה גם אותם הוא מעלה לקדושה, אבל כיצד הוא מעלה את שאר דברים הגשמיים וכיצד הוא מעלה את כל העולם כולו, כפי שלמדנו שע"י עבודתנו אנו גורמים שיתגלה מלכותו ית' ב"כל העולם כולו".

"הבה נראה", אומר ר' לייב בנועם וממשיך להגות בדברי הרב. "זאת ועוד אחרת" הרבי יבאר לנו ש"עוד אחרת" בנוסף לאדם וחפץ המצווה - מתעלים לקדושה ושורה שם אור השכינה. "שכוח נפש החיונית המתלבשת באותיות הדיבור בתלמוד תורה או תפילה וכיוצא בהן או מצות מעשיות הרי כל גידול וחיותו מהדם שהוא קליפת נוגה ממש". כפי שכבר למדנו, כל חיות נפש הבהמית היא מהדם, וכל הכוחות שהאדם מכניס בתורה ועבודה, הרי הם תוצאה ישירה מחיות שנתהוה בו מדמו. וכאשר נתבונן מהו מקור הדם, וממה הוא נוצר, "שהן כל אוכלין ומשקין שאכל ושתה ונעשו דם שהיו תחת ממשלתה וינקו חיותם ממנה

בעמדנו בשערי השנה החדשה הבעל"ט שנת תשפ"ה
הננו לברך בזה את קהל אנשי שלומנו וידידי בית חיננו, ואת כל קוראי הגליון הנאמנים,

"בתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים"

לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאחרי לחיים טובים ארוכים ושלמים, תזכו אתם ובני ביתכם לשנה טובה ומבורכת מתוך נחת דקדושה והרחבת הדעת, בריות נופא ונהורא מעל"א. וזוכה בולט יחד לשנת נאולה וישועה בישועתן של ישראל ובצמיחת קרן דוד, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

המערכת